

Дата: 18.10.2023

Група: 25

Предмет: Основи бухгалтерського обліку

УРОК № 1

ТЕМА: Основи бухгалтерського обліку. Види господарського обліку.

МЕТА:

- Ознайомити учнів з початковими відомостями про бухгалтерський облік, його видами та особливостями.
- Сформувати в учнів поняття про господарський облік, його суть і значення для управління виробництвом та аналізу господарської діяльності.
- Сприяти всебічному розвитку особистості;
- Виховувати інформаційно-освічену людину.

1. Закон України «Про господарський облік та фінансову звітність в Україні»

Бухгалтерський облік відображає господарську діяльність підприємств, організацій і установ. Він охоплює всі засоби господарства, джерела їх формування, всі господарські процеси й результати діяльності.

Бухгалтерський облік — це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Таке визначення дано в Законі України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 996-XIV.

Особливості бухгалтерського обліку полягають у тому, що він перш за все вартісний, суцільний і безперервний, документально обґрунтований, використовує властиві йому способи опрацювання інформації. Всі юридичні особи, створені в Україні, незалежно від організаційних форм і форм власності, повинні вести бухгалтерський облік й подавати фінансову звітність. Це положення засвідчує стаття 29 (Облік і звітність) Закону України "Про підприємства в Україні" від 4 січня 1992 р. № 2032-XI.

Ознайомитись с Законом за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Господарський облік.

Існування людей можливе лише за наявності певних матеріальних благ. Ці блага необхідно виробляти, тобто здійснювати матеріальне виробництво. У процесі матеріального виробництва постає потреба в обліку кількості здобутих засобів існування, а пізніше — кількості предметів, необхідних для виробництва тих чи інших продуктів. Із розвитком матеріального виробництва потрібним стає облік міри праці і міри споживання. Такий облік ведеться шляхом спостереження, вимірювання і реєстрації елементів процесу виробництва (засобів і предметів праці, готової продукції, грошових коштів та ін.).

Господарський облік — це кількісне відображення і якісна характеристика господарської діяльності з метою виявлення відхилень у реалізації планів виробничо-господарської діяльності підприємства та їхнього усунення.

Із розвитком ринкових відносин постійне ускладнення господарського життя спричинило поділ господарського обліку за видами:

- ◆ оперативний облік;
- ◆ статистичний облік;
- ◆ бухгалтерський облік.

Оперативний облік — це спосіб спостереження, відображення та контролю за окремими господарськими та технічними операціями безпосередньо в процесі їх здійснення з метою оперативного управління.

До прикладу, за допомогою оперативного обліку відображаються такі процеси, як вихід працівників на роботу, реєстрація підписаних за місяць угод та ін.

Статистичний облік ведеться з метою вивчення і контролю масових явищ, а також закономірностей їх розвитку.

Предметом цього обліку є не тільки процеси, які відбуваються на виробництві, але й інші явища суспільного життя, наприклад, рівень продуктивності праці, забезпеченість працівників підприємства житлом, середній вік працюючих.

У статистичному обліку використовуються специфічні, властиві йому методи: зведення, групування, методи середніх чисел і т. ін.

Дані оперативного та статистичного обліку можуть не фіксуватися на спеціальних бланках.

Оперативний і статистичний облік не охоплює всі господарські операції і не ведеться безперервно.

Для управління підприємством потрібен постійний, безперервний, достовірний і юридично підтверджений облік господарських операцій, що охоплює всю діяльність підприємства. Таким є **бухгалтерський облік**. Згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 р.: «**Бухгалтерський облік** — процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень».

Особливості бухгалтерського обліку такі:

- безперервне, повне і послідовне відображення господарських операцій;
- обов'язкове документальне підтвердження наявності господарських засобів та здійснення господарських операцій;
- узагальнення даних у грошовому виразі;
- використання специфічних засобів та прийомів (оцінка, калькулювання, рахунки).

Бухгалтерський облік у свою чергу поділяється на *фінансовий та управлінський*.
(рис. 1.1.1)

Рис. 1.1.1. Види господарського обліку

У країнах з розвинутою ринковою економікою бухгалтерський облік методологічно й організаційно поділяється на фінансовий та управлінський. Це дві галузі єдиної системи обліку, кожна з яких має своє призначення і відіграє свою роль в управлінні підприємством, у забезпеченні необхідною інформацією різних користувачів.

Фінансовий облік — це сукупність правил і процедур, які забезпечують підготовку й оприлюднення інформації про результати діяльності підприємства в цілому та його фінансовий стан відповідно до вимог законодавства і стандартів обліку. Ведення фінансового обліку є обов’язковим для всіх підприємств.

Функції фінансового обліку:

- а) суцільне, повне і безперервне відображення всіх господарських операцій за звітний період;
- б) складання встановленої фінансової (бухгалтерської) звітності;
- в) надання необхідної та достовірної інформації користувачам.

Управлінський облік — це сукупність методів та процедур, які забезпечують підготовку і надання інформації для планування, контролю та прийняття рішень на різних рівнях управління підприємством.

Синонімом управлінського обліку — внутрішній облік, внутрішньогосподарський облік, виробничий облік.

Управлінський облік — це внутрішній облік, який ведеться для задоволення потреб в інформації керівників усього підприємства та його структурних підрозділів.

Порівняльну характеристику фінансового і управлінського обліку наведено у табл. 1.1.1.

Таблиця 1.1.1

Ознака	Фінансовий облік	Управлінський облік
Головні користувачі інформації	Менеджери підприємств і зовнішні користувачі	Менеджери різних рівнів підприємства
Регламентация	Нормативні акти	Жодної регламентації
Використання вимірників	Єдиний грошовий вимірник	Різні вимірники, в т.ч. якісні показники
Об’єкт аналізу	Підприємство в цілому	Структурні підрозділи
Періодичність складання	Регулярно (квартал, рік)	Звітний інтервал (оперативна інформація)
Ціль	Оцінка минулого	Прогноз на майбутнє
Відкритість даних	Більшість даних доступні всім	Комерційна таємниця

Приклад	Облік активів, власного капіталу, зобов'язань, витрат, доходів	Облік складових собівартості тощо
---------	--	-----------------------------------

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «господарський облік»
2. Розкрийте суть видів господарського обліку
3. Розкрийте особливості бухгалтерського обліку
4. Які види підприємств згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» вам відомі?
5. Якими нормативними актами керується управлінський і фінансовий облік?
6. Розкрийте ціль або мету фінансового і управлінського обліку
7. Хто є користувачами фінансової звітності, згідно Закону?
8. З якого часу діяльності підприємства ведеться бухгалтерський облік?
9. Хто несе відповідальність за організацію БО на підприємстві?

Домашнє завдання.

- 1) Читати підручник: Лишиленко О.В. «Бухгалтерський облік» § 1.1
- 2) Законспектувати матеріал уроку

Для зворотнього зв'язку використовувати ел. пошту 2573562@ukr.net